

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 673/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti PRATUR, s. r. o., Študentská 2048, Snina, zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Maruščákom, Námestie SNP 538/1, Stropkov, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13 Co 59/2014 z 10. septembra 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti PRATUR, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. januára 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti PRATUR, s. r. o., Študentská 2048, Snina (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej

advokátom JUDr. Dušanom Maruščákom, Námestie SNP 538/1, Stropkov, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Co 59/2014 z 10. septembra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Humenné (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 19/2011 v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“ alebo aj „pozemkové spoločenstvo“) domáhalo zaplata sumy 7 745 € s príslušenstvom z titulu dlžného nájomného vyplývajúceho z nájomnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a sťažovateľkou 22. apríla 2005. V priebehu konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 17 C 19/2011 sťažovateľka vzniesla voči žalobcovi vzájomný protinávrh v súlade s § 97 v tom čase platného a účinného Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorým žiadala, aby okresný súd žalobcu zaviazal zaplatiť z titulu náhrady škody sumu 81 134,13 €.

Okresný súd rozsudkom č. k. 17 C 19/2011-296 zo 14. októbra 2013 sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7 745 € spolu s 0,05 % úrokom z omeškania denne zo sumy 2 232,57 € od 11. októbra 2006 do zaplata, zo sumy 2 323,57 € od 13. januára 2007 do zaplata, zo sumy 2 323,57 € od 29. októbra 2007 do zaplata, zo sumy 774,41 € od 29. októbra 2007 do zaplata, a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Označeným rozsudkom okresný súd zároveň zamietol protinávrh sťažovateľky na zaplata sumy 29 429 € s príslušenstvom. Na základe odvolania sťažovateľky bol rozsudok okresného súdu č. k. 17 C 19/2011-296 zo 14. októbra 2013 napadnutým rozsudkom krajského súdu potvrdený ako vecne správny.

Sťažovateľka v sťažnosti odôvodňuje porušenie práv podľa ústavy a dohovoru svojvoľným výkladom práva krajským súdom, ktorý „*absolútne neakceptoval námietky sťažovateľa o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu*“.

Sťažovateľka argumentuje, že je «nevyhnutné zohľadniť pojmový aparát využívaný zákonodarcom v zák. č. 181/1995 Z. z., ktorý na jednej strane pojednáva o „spoločnom majetku, resp. o spoločnej nehnuteľnosti podielového spoločenstva“ a na strane druhej o „majetku pozemkového spoločenstva“. Podľa § 2 ods. 2 zák. č. 181/1995 Z. z. členom spoločenstva sú všetci spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti. Podľa § 13 ods. 1 zák. č. 181/1995 Z. z. majetkom spoločenstva je súhrn majetkových hodnôt, ktoré „... vznikli v súvislosti s užívaním a hospodárením na spoločnej nehnuteľnosti“ a ktoré „... spoločenstvo vlastní a ktoré sú určené na plnenie úloh spoločenstva“. Vzhľadom na citované, ako aj na ďalšie súvisiace ustanovenia je teda potrebné diferencovať slovné spojenie „majetok spoločenstva“, ktorého nadobudnutie je závislé od nakladania alebo od hospodárenia so spoločnou nehnuteľnosťou (výnosy), pričom len tento majetok je vo vlastníctve spoločenstva, avšak „spoločná nehnuteľnosť pozemkového spoločenstva“ ako taká nie je vlastníctvom spoločenstva, ale ostáva vo vlastníctve jednotlivých členov pozemkového spoločenstva, ktorí ju majú v nedeliteľnom podielovom spoluvlastníctve.».

S prihliadnutím na § 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pozemkových spoločenstvách“) podľa sťažovateľky pozemkové spoločenstvo iba „obhospodaruje a zveľaduje už existujúci majetok, ktorý však aj naďalej zostáva v podielovom spoluvlastníctve jeho jednotlivých členov“.

Podľa sťažovateľky skutočnosť, že „zákonodarca nemal v úmysle zveriť pozemkovému spoločenstvu uzatvárať vo vlastnom mene nájomné zmluvy na nájom spoločnej nehnuteľnosti nakoniec vyplýva aj z ustanovenia § 9 ods. 13 zák. č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách, ktorý s účinnosťou od 01. 05. 2013 nahradil pôvodný zák. č. 181/1995 Z. z. a z ktorého znenia vyplýva, že iba vlastníci spoločnej nehnuteľnosti môžu spoločnú nehnuteľnosť alebo jej časť prenajať“.

Sťažovateľka ďalej argumentuje, že „vlastníci spoločnej nehnuteľnosti sa združili len za účelom spoločného hospodárenia na týchto pozemkoch, nie za účelom prenajímania

spoločnej nehnuteľnosti. Prenájom pozemkov, predaj a iné nakladanie je vecou vlastníka podielu, nie pozemkového spoločenstva a pokiaľ by spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti chceli zatvoriť nájomnú zmluvu na prenájom lesných pozemkov, museli by ju uzatvoriť legitímnym postupom. ... založením pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou nedochádza k prevodu vlastníckeho práva na tento novozaložený subjekt, ale vlastnícke práva podielových spoluvlastníkov... spoločnej veci zostávajú zachované.“

Podľa sťažovateľky pozemkové spoločenstvo nebolo vlastníkom „*predmetných nehnuteľností a teda ako nevlastník nebol oprávnený uzatvoriť zmluvu o nájme nehnuteľností... a nebol ani aktívne vecne legitimovaný na priznanie nároku na zaplatenie nájomného“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 13 Co/59/2014-443... zo dňa 10. septembra 2015 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 13 Co/59/2014-443... zo dňa 10. septembra 2015 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 342,19 eur, ktorú je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Dušana Maruščáka... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Zb. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Kľúčová námietka sťažovateľky spočíva na spochybňovaní aktívnej vecnej legitímácie žalobcu (pozemkové spoločenstvo, pozn.), ktorá je založená na právnom názore,

že prenájom nehnuteľnosti je „*vecou vlastníka podielu, nie pozemkového spoločenstva*“. Podľa sťažovateľky pozemkové spoločenstvo ako nevlastník nebolo oprávnené uzatvoriť zmluvu o nájme nehnuteľností z 22. apríla 2005 so sťažovateľkou, a preto nebolo ani oprávnené domáhať sa v konaní pred všeobecným súdom priznania nároku vyplývajúceho z tejto zmluvy.

V nadväznosti na argumentáciu sťažovateľky uplatnenú v sťažnosti ústavný súd poukazuje na všeobecné východiská svojej judikatúry, ktoré uplatňuje pri predbežnom prerokovávaní, resp. rozhodovaní o porovnateľných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že k úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejaviť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi (m. m. II. ÚS 9/00, III. ÚS 94/03, IV. ÚS 303/09, I. ÚS 207/2010).

Účelom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v prvom rade zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti aspoň rámcovo posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považoval za potrebné z hľadiska limitov ústavnej kontroly rozhodnutí všeobecných súdov poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové

a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Vychádzajúc z uvedených rámcov svojej ustálenej judikatúry, ústavný súd považuje za žiaduce poukázať na relevantnú časť napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorej sa k sťažovateľkou namietanému nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu uvádza:

„V súvislosti so skúmaním aktívnej legitímácie žalobcu v tomto spore, odvolací súd vychádzal z registra pozemkových spoločností, vedeného Okresným úradom Humenné, pracovisko Snina, zo dňa 26. 3. 2015 (č. l. 410). V tomto registri je žalobca zapísaný ako: [REDAKOVANÉ]... s dňom zápisu 13. 2. 1997, pričom jeho právna forma bola zapísaná: Spoločenstvo podľa zákona je právnická osoba. Ďalej vychádzal zo zápisnice z výročnej členskej schôdze označeného spoločenstva zo dňa 21. 2. 2004 (č. l. 418), v ktorej členská schôdza, okrem iného, schválila aj nájomnú zmluvu o prenájme lesnej hospodárskej činnosti medzi vlastníkom (označeným žalobcom v návrhu) a prenajímateľom... ktorý je v zmysle výpisu z obchodného registra žalovaného jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti PRATUR, s. r. o... Zároveň členská schôdza zastupovaním členov združenia... splnomocnila [REDAKOVANÉ] ako podpredsedu združenia. K tejto zápisnici je pripojená aj prezenčná listina členov spoločenstva (č. l. 421-424). Na základe týchto dokladov odvolací súd dospel k záveru, že v návrhu označený žalobca v čase jeho podania bol aktívne legitimovaným nielen na jeho podanie, ale aj aktívne legitimovaným na uzavretie zmluvy zo dňa 22. 4. 2005 (č. l. 20 pripojeného spisu).“

Aktívnou vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane

žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania (k tomu pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 205/2009 z 29. júna 2010).

Účelom pozemkového spoločenstva je v súlade so zákonom o pozemkových spoločenstvách racionálne hospodáriť na spoločnej nehnuteľnosti a obstarávať spoločné veci vyplývajúce zo spoluvlastníctva k nej, ku ktorým nepochybne patrí aj uzavretie nájomnej zmluvy, predmetom ktorej je spoločná nehnuteľnosť (k tomu pozri napr. rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 24 S 16/2013 z 27. júna 2014). Z uvedeného dôvodu je záver krajského súdu vychádzajúci z výsledkov výročnej členskej schôdze (všetkých členov pozemkového spoločenstva ako spoluvlastníkov spoločnej nehnuteľnosti), ktorá sa konala 21. februára 2004, o tom, že konanie vo vzťahu k pozemkovému spoločenstvu ako žalobcovi netrpí nedostatkom aktívnej vecnej legitímácie, ústavne udržateľný. Z uvedeného zároveň vyplýva, že žalobca bol v konaní pred všeobecným súdom oprávnený uplatňovať svoj nárok z nájomnej zmluvy uzavretej so sťažovateľkou 22. apríla 2005.

Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd sa osobitne zaoberal námietkou sťažovateľky o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie a ústavne akceptovateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo sa nestotožnil s argumentáciou sťažovateľky a rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Napadnutý rozsudok podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v dotknutých právnych predpisoch, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení zákona o pozemkových spoločenstvách.

Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru

o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2016